

TRƯỜNG ĐẠI HỌC
SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP. HỒ CHÍ MINH
HCMC University of Technology and Education

CHƯƠNG 1

KHÁI QUÁT SỰ RA ĐỜI

VÀ PHÁT TRIỂN CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

GV: GVC.TS Nguyễn Thị Như Thúy

Email: ntnthuy@hcmute.edu.vn

Điện thoại: 0904932816

Cố vấn chuyên môn

*PGS.TS Nguyễn Thị Hồng Xoan
(Trưởng Khoa XHH, trường Đại học KHXXH&NV,
ĐH Quốc gia TP HCM)*

MỤC TIÊU CHƯƠNG 1

Có kiến thức cơ bản về lịch sử hình thành và phát triển và phát triển của khoa học xã hội học

Trình bày được cơ sở lý luận, bối cảnh hình thức nên tư tưởng và những đóng góp về nội dung, phương pháp của năm nhà khoa học xã hội học:

- ❖ Auguste Comte (1798 -1857).
- ❖ Karl Marx (1818-1883).
- ❖ Herbert Spencer (1820 - 1903).
- ❖ Emile Durkheim (1857- 1917);
- ❖ Max Weber (1864-1920).

NỘI DUNG BÀI HỌC

BÀI 1

Những điều kiện và tiền đề ra đời của khoa học Xã hội học

BÀI 2

Xã hội học Auguste Comte (1798 -1857)

BÀI 3

Xã hội học Karl Marx (1818-1883)

BÀI 4

Xã hội học Herbert Spencer (1820 - 1903)

BÀI 5

Xã hội học Emile Durkheim (1857- 1917)

BÀI 6

Xã hội học Max Weber (1864-1920)

BÀI 1

NHỮNG ĐIỀU KIỆN VÀ TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

MỤC TIÊU BÀI HỌC

- Có kiến thức cơ bản về lịch sử hình thành và phát triển của khoa học xã hội học
- Ứng dụng vào thực tế để phân tích điều kiện và tiền đề ra đời của khoa học xã hội học.

NỘI DUNG BÀI HỌC

- ❖ Lịch sử phát triển của khoa học xã hội học
- ❖ Sự ra đời của khoa học xã hội học là nhu cầu tất yếu khách quan
- ❖ Những điều kiện, tiền đề ra đời của khoa học xã hội học
- ❖ Sự ra đời của khoa học xã hội học

LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

GIAI ĐOẠN 1

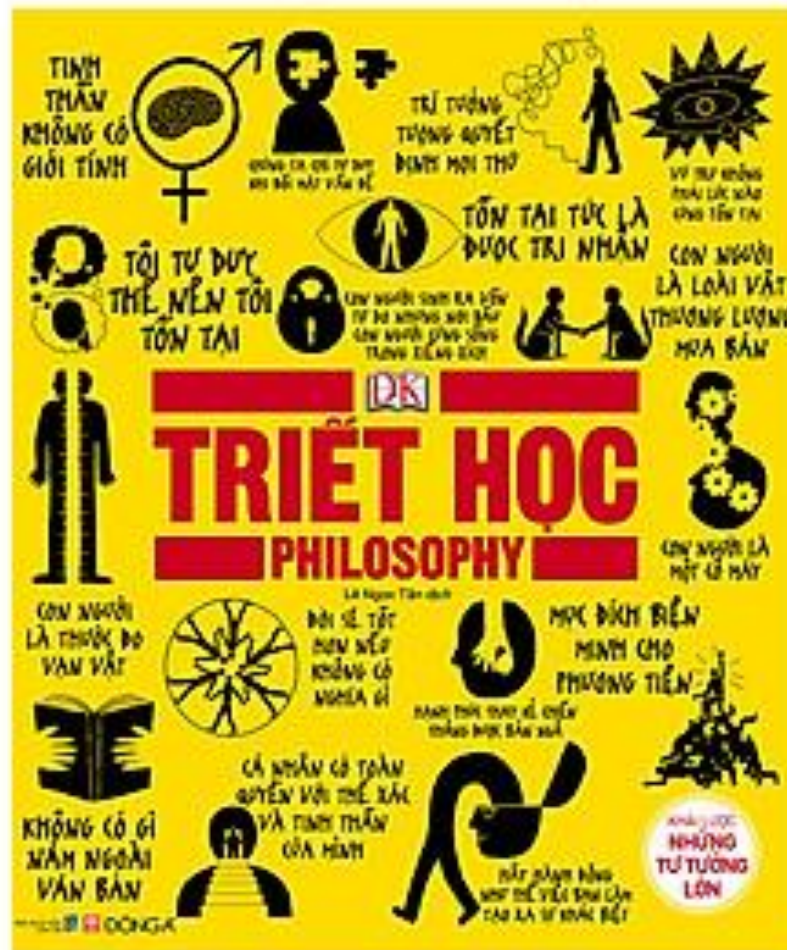
GIAI ĐOẠN 2

NGÀY NAY

LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

GIAI ĐOẠN 1

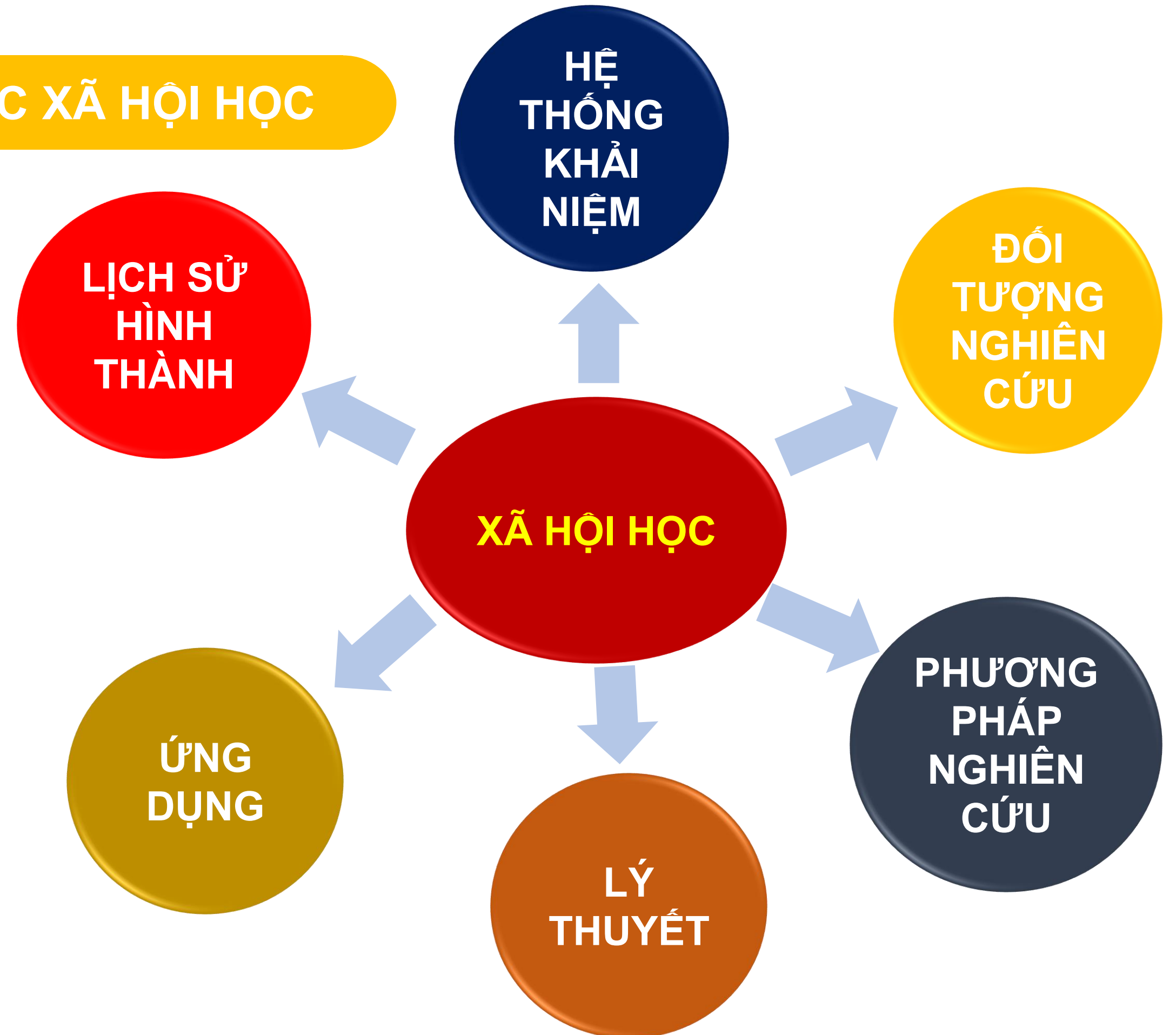
Xã hội học lẫn vào các ngành khoa học khác như triết học, chính trị, kinh tế,...

LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

GIAI ĐOẠN 2

Xã hội học đã thể hiện rõ là một ngành khoa học độc lập

LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

NGÀY NAY

Giai đoạn này khoa học xã hội học đã phát triển mạnh hơn và có khả năng ứng dụng cao hơn vào thực tiễn đời sống xã hội

SỰ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC LÀ NHU CẦU KHÁCH QUAN

1

Thế kỷ XVIII ở Châu Âu, cách mạng khoa học kỹ thuật

CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP

Cơ khí hóa với máy chạy bằng thủy lực và hơi nước

1784

Động cơ điện và dây chuyền lắp ráp, sản xuất hàng loạt

1870

Kỹ nguyên máy tính và tự động hóa

1969

Các hệ thống liên kết thể giới thực và ảo

2013

SỰ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC LÀ NHU CẦU KHÁCH QUAN

1

Thế kỷ XVIII ở Châu Âu, cách mạng khoa học kỹ thuật

2

Phong trào văn hóa Phục hưng (thế kỷ XIV – XVII)

SỰ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC LÀ NHU CẦU KHÁCH QUAN

- 3** Nhu cầu giải thích thực tại đời sống không còn dừng lại trong việc phán đoán, thiếu tính hệ thống, lý luận và kiểm nghiệm từ thực tiễn đời sống xã hội

SỰ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC LÀ NHU CẦU KHÁCH QUAN

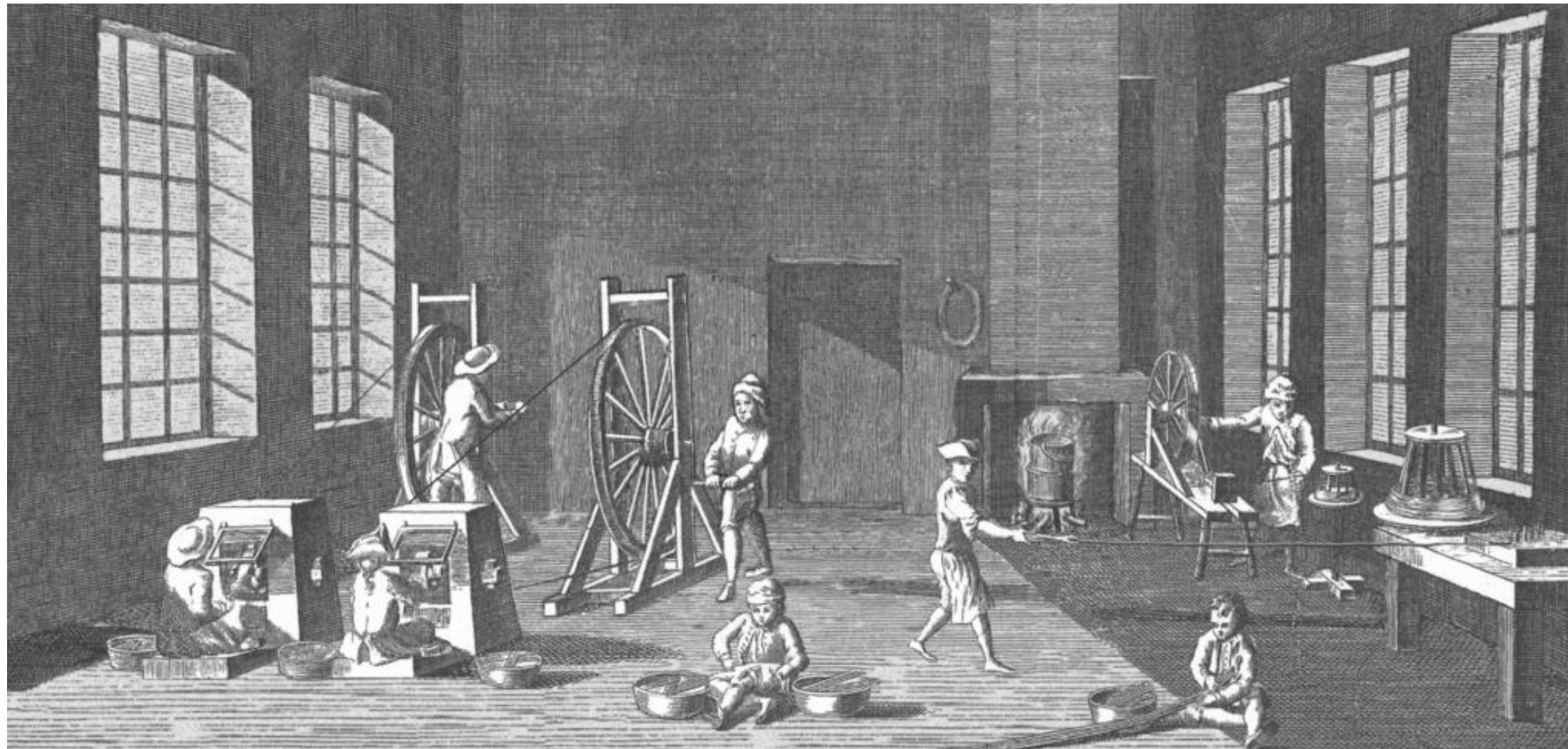
- 1 Thế kỷ XVIII ở Tây Âu, cách mạng khoa học kỹ thuật
- 2 Phong trào văn hóa Phục hưng (thế kỷ XIV – XVII)
- 3 Nhu cầu giải thích thực tại đời sống không còn dừng lại trong việc phán đoán, thiếu tính hệ thống, lý luận và kiểm nghiệm từ thực tiễn đời sống xã hội

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

Điều kiện KT-XH châu Âu vào nửa đầu thế kỷ XIX

Phân công lao động xã hội theo hướng chuyên môn hóa lao động

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

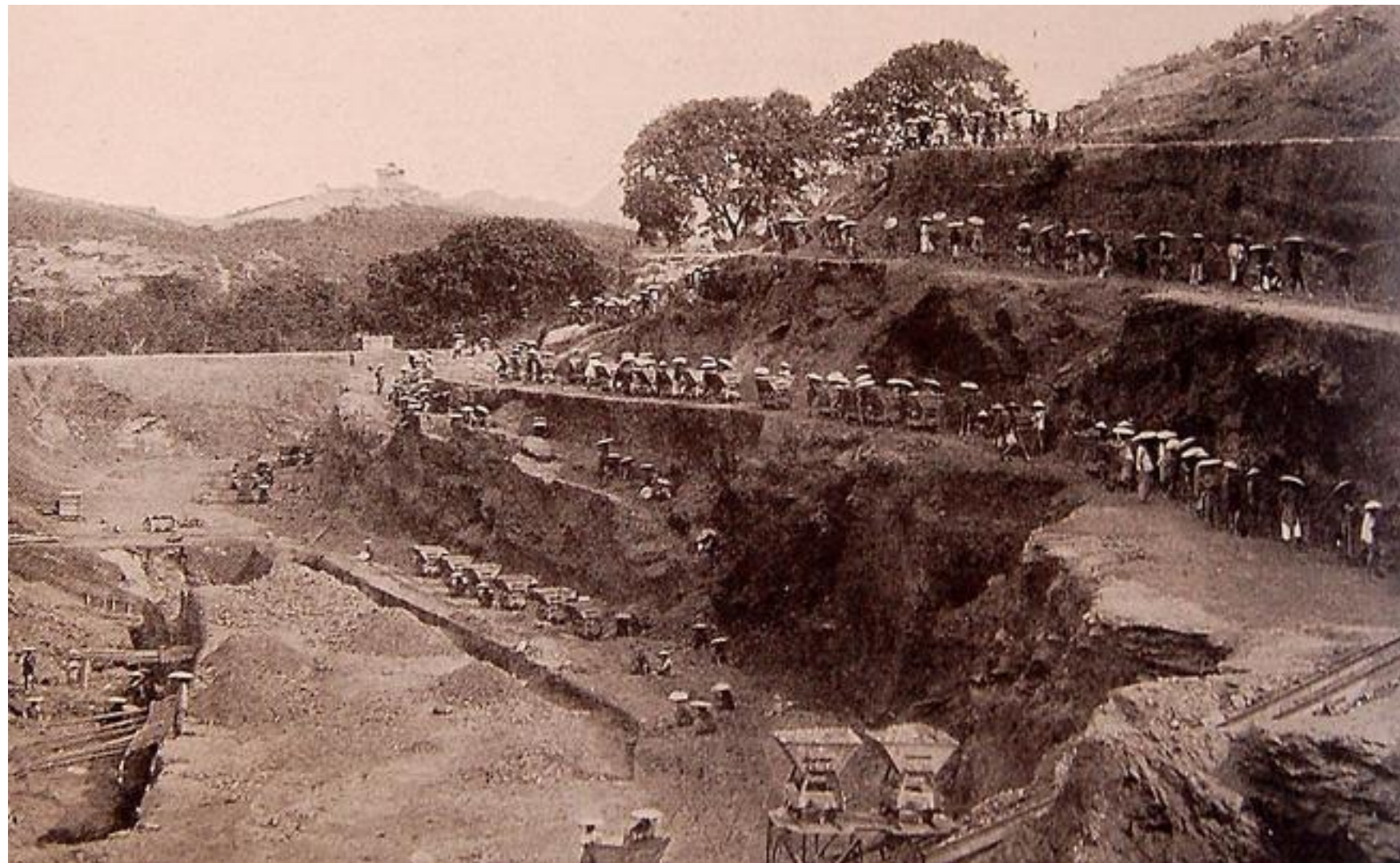
Điều kiện KT-XH châu Âu vào nửa đầu thế kỷ XIX

Cho phép khai thác tối đa nguồn tài nguyên thiên nhiên

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

Điều kiện KT-XH châu Âu vào nửa đầu thế kỷ XIX

Tập trung lực lượng nhân công hết sức đông đúc trong một không gian địa lý hết sức hạn chế

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

Điều kiện KT-XH châu Âu vào nửa đầu thế kỷ XIX

Hình thành trung tâm công nghiệp, các đô thị

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

Điều kiện KT-XH châu Âu vào nửa đầu thế kỷ XIX

Di cư con lăc xuất hiện

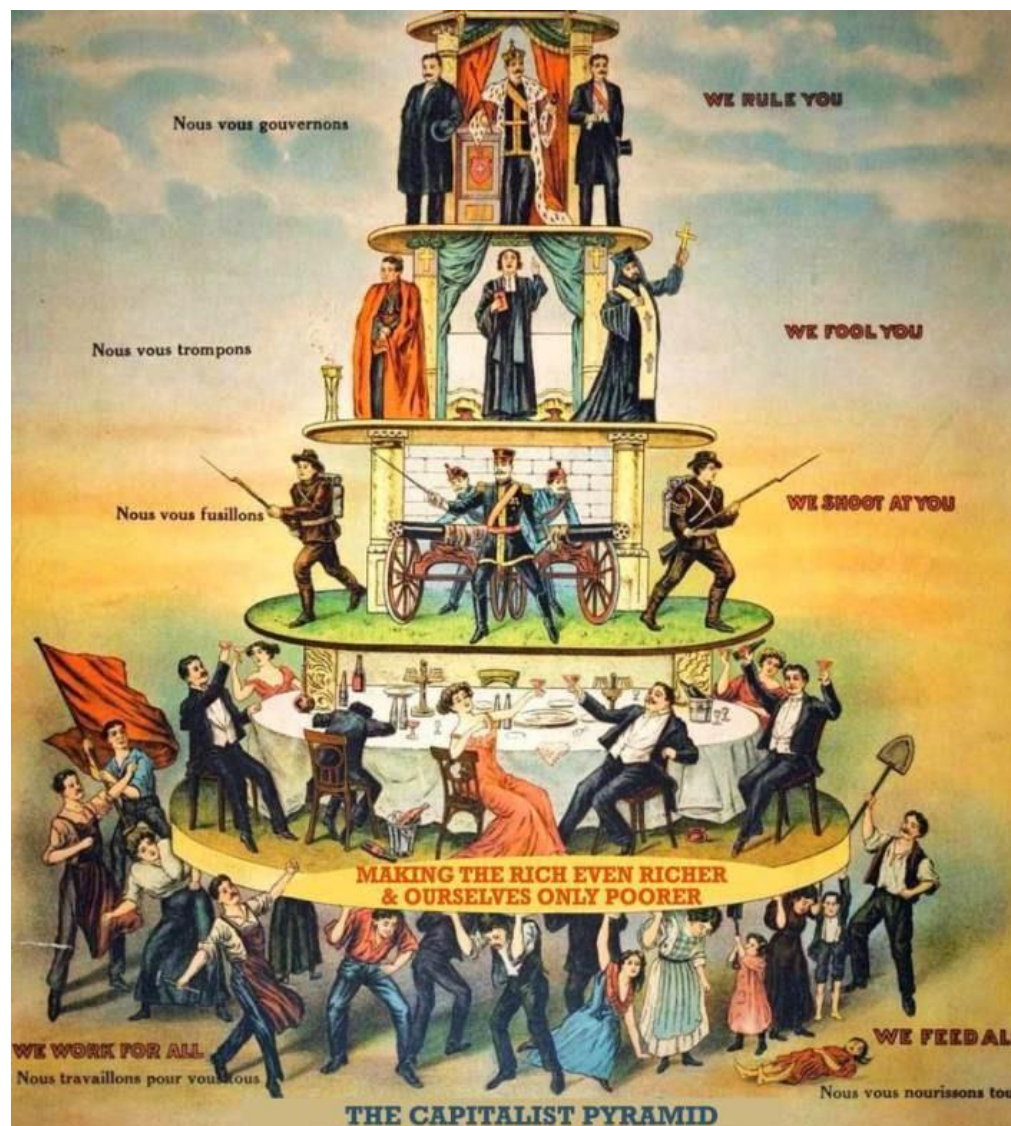
$$T - H - T' + DT \text{ (m)}$$

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

Điều kiện chính trị, văn hóa và tư tưởng

PTSXTBCN thay thế PTSXPK

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

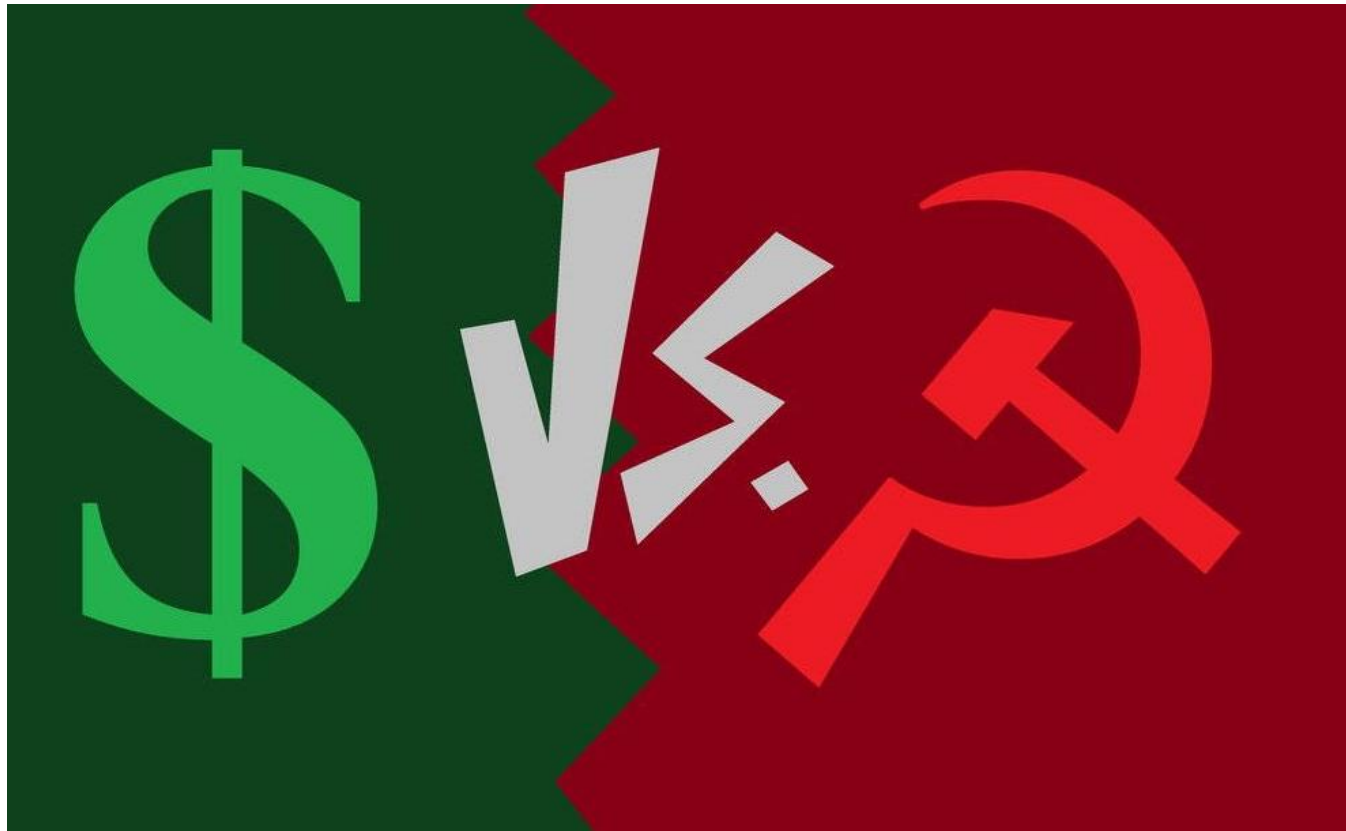
Điều kiện chính trị, văn hóa và tư tưởng

Giai cấp vô sản xuất hiện

NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

Điều kiện chính trị, văn hóa và tư tưởng

Sự thay đổi về hệ thống giá trị xã hội

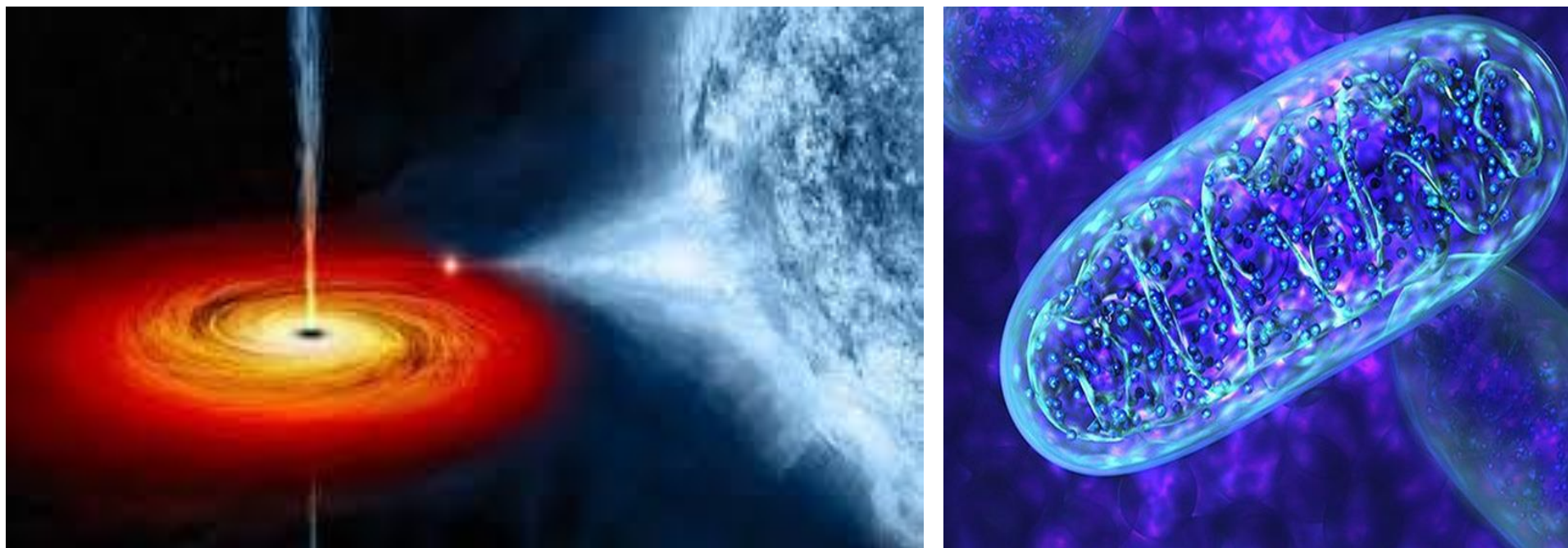
NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

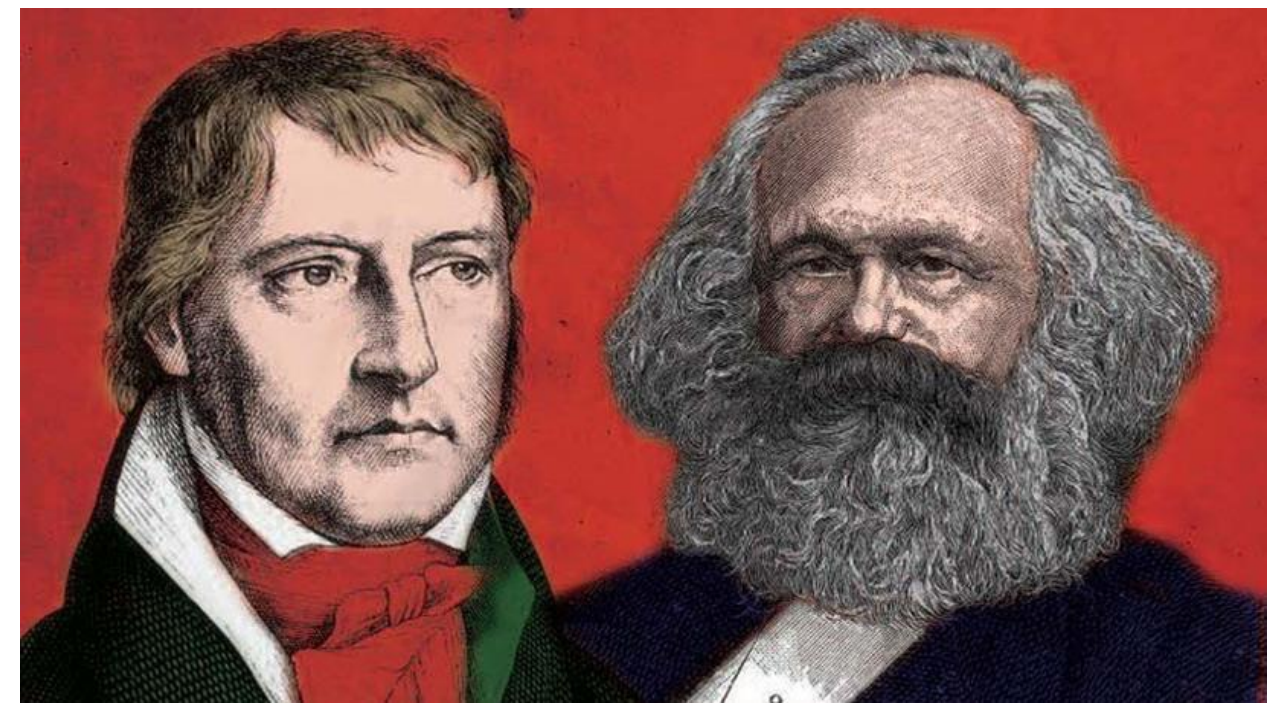
NHỮNG ĐIỀU KIỆN, TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

Các tiền đề lý luận và phương pháp luận nghiên cứu khoa học

KHOA HỌC TỰ NHIÊN

KHOA HỌC XÃ HỘI

Thế kỷ XIX có ba phát kiến quan trọng:

- **Định luật bảo toàn và chuyển hóa năng lượng** (Julius Robert Mayer, 1814 – 1878)
- **Học thuyết tế bào** (Theodor Schwann, 1810-1882)
- **Thuyết tiến hóa** (Charles Robert Darwin, 1809 – 1882)

Sự ra đời của:

- Triết học cổ điển Đức (Hegel)
- Kinh tế chính trị Anh (S.mith, Ricardo)
- Chủ nghĩa xã hội không tưởng phê phán

SỰ RA ĐỜI CỦA KHOA HỌC XÃ HỘI HỌC

NGŨ NGHĨA

“Xã hội học” (Sociology) là kết quả của việc ghép chữ “Socius” hay chữ “Societas” có nghĩa là xã hội với “Ology” hay “Logos” có nghĩa là học thuyết, nghiên cứu.

LỊCH SỬ

August Comte được ghi nhận là cha đẻ của xã hội học (khai sinh ra ngành khoa học này vào những năm 30 của thế kỷ XIX), cụ thể (năm 1839) ông dùng thuật ngữ “xã hội học” để chỉ một lĩnh vực nghiên cứu mới về các quy luật của tổ chức xã hội, học thuyết xã hội,...

TÓM LẠI

Sau khi học xong bài học này, các bạn cần nhớ 04 nội dung chính như sau:

1

Ba giai đoạn trong lịch sử phát triển của Khoa học xã hội học

2

Sự ra đời của khoa học xã hội học là một nhu cầu tất yếu khách quan

3

Những điều kiện, tiền đề ra đời của Khoa học xã hội học

4

Sự ra đời của Khoa học xã hội học vào những năm 30 của thế kỷ XIX, gắn liền với tên tuổi của Auguste Comte

BÀI 1: NHỮNG ĐIỀU KIỆN VÀ TIỀN ĐỀ RA ĐỜI CỦA XÃ HỘI HỌC

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Những điều kiện và tiền đề ra đời của khoa học xã hội học

A

Điều kiện kinh tế-xã hội

B

Điều kiện chính trị - xã hội và tri thức khoa học phương pháp luận

C

Tiền đề khoa học và phương pháp luận

D

Điều kiện kinh tế - xã hội, điều kiện chính trị- xã hội và tiền đề tri thức khoa học, phương pháp luận

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Những điều kiện và tiền đề ra đời của khoa học xã hội học

A

Điều kiện kinh tế-xã hội

B

Điều kiện chính trị - xã hội và tri thức khoa học phương pháp luận

C

Tiền đề khoa học và phương pháp luận

D

Điều kiện kinh tế - xã hội, điều kiện chính trị- xã hội và tiền đề tri thức khoa học, phương pháp luận

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Để xã hội học trở thành một khoa học độc lập cần những yếu tố nào?

A

Lịch sử hình thành khoa học, hệ thống khái niệm, đối tượng nghiên cứu, phương pháp và lý thuyết, khả năng ứng dụng trong thực tiễn

B

Khái niệm, Lịch sử nghiên cứu vấn đề; đối tượng nghiên cứu

C

Lịch sử nghiên cứu vấn đề; đối tượng nghiên cứu; phương pháp và lý thuyết; nghiên cứu ứng dụng

D

Khái niệm; đối tượng nghiên cứu; phương pháp và lý thuyết; nghiên cứu ứng dụng

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Để xã hội học trở thành một khoa học độc lập cần những yếu tố nào?

A

Lịch sử hình thành khoa học, hệ thống khái niệm, đối tượng nghiên cứu, phương pháp và lý thuyết, khả năng ứng dụng trong thực tiễn

B

Khái niệm, Lịch sử nghiên cứu vấn đề; đối tượng nghiên cứu

C

Lịch sử nghiên cứu vấn đề; đối tượng nghiên cứu; phương pháp và lý thuyết; nghiên cứu ứng dụng

D

Khái niệm; đối tượng nghiên cứu; phương pháp và lý thuyết; nghiên cứu ứng dụng

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Lịch sử phát triển của xã hội học trải qua mấy giai đoạn?

A

Một giai đoạn

B

Hai giai đoạn

C

Ba giai đoạn

D

Bốn giai đoạn

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Lịch sử phát triển của xã hội học trải qua mấy giai đoạn?

A

Một giai đoạn

B

Hai giai đoạn

C

Ba giai đoạn

D

Bốn giai đoạn

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Điều kiện KT-XH châu Âu vào giữa thế kỷ XIX gồm có những đặc điểm nào?

A

Phân công lao động xã hội theo chuyên môn hóa lao động

B

Cho phép khai thác tối đa nguồn tài nguyên thiên nhiên

C

PTSXTBCN thay thế PTSXPK sự phân chia giai cấp, phân hóa giàu nghèo diễn ra trên quy mô lớn, quyết liệt, sâu sắc

D

Phân công lao động xã hội theo chuyên môn hóa LĐ; Cho phép khai thác tối đa nguồn tài nguyên thiên nhiên; Tập trung lực lượng nhân công hết sức đông đúc trong một không gian địa lý hết sức hạn chế; Hình thành các đô thị; Di cư con lắc xuất hiện

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Điều kiện KT-XH châu Âu vào giữa thế kỷ XIX gồm có những đặc điểm nào?

A

Phân công lao động xã hội theo chuyên môn hóa lao động

B

Cho phép khai thác tối đa nguồn tài nguyên thiên nhiên

C

PTSXTBCN thay thế PTSXPK sự phân chia giai cấp, phân hóa giàu nghèo diễn ra trên quy mô lớn, quyết liệt, sâu sắc

D

Phân công lao động xã hội theo chuyên môn hóa LĐ; Cho phép khai thác tối đa nguồn tài nguyên thiên nhiên; Tập trung lực lượng nhân công hết sức đông đúc trong một không gian địa lý hết sức hạn chế; Hình thành các đô thị; Di cư con lắc xuất hiện